

OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2014 No. 1132

Rheoliadau Ffedereiddio Ysgolion a Gynhelir (Cymru) 2014

RHAN 12

YSGOLION FFEDERAL SY'N GADAEL FFEDERASIYNAU

Y weithdrefn i ysgol adael ffederasiwn nad yw'n un awdurdod lleol

79.—(1) Mae'r rheoliad hwn yn gymwys i gais a wneir i gorff llywodraethu ffederasiwn am i ysgol ffederal (“yr ysgol berthnasol”) adael y ffederasiwn pan nad yw'r ysgol berthnasol yn rhan o ffederasiwn awdurdod lleol.

(2) Ni chaniateir gwneud cais os yw'r ysgol berthnasol yn destun ymyriad gan awdurdod lleol neu Weinidogion Cymru o dan Bennod 1 o Ran 2 o Ddeddf 2013 oni bai bod yr awdurdod lleol neu Weinidogion Cymru (yn ôl y digwydd) yn cytuno y caniateir gwneud y cais.

(3) Rhaid gwneud y cais mewn ysgrifen a rhaid ei lofnodi gan—

- (a) dau neu ragor o lywodraethwyr;
- (b) un rhan o bump o rieni'r disgyblion cofrestredig yn yr ysgol berthnasol;
- (c) dwy ran o bump o'r staff y telir iddynt am weithio yn yr ysgol berthnasol;
- (d) yr awdurdod lleol;
- (e) ymddiriedolwyr yr ysgol berthnasol; neu
- (f) corff sydd â'r hawl i benodi llywodraethwyr sefydledig i gorff llywodraethu'r ffederasiwn.

(4) Rhaid i gorff llywodraethu'r ffederasiwn hysbysu'r canlynol am y cais—

- (a) pob awdurdod lleol perthnasol;
- (b) pennaeth y ffederasiwn neu (os nad oes pennaeth i'r ffederasiwn) penaethiaid pob un o'r ysgolion ffederal;
- (c) pan fo'r ysgol berthnasol yn ysgol sefydledig neu wirfoddol sydd â sefydliad crefyddol, unrhyw ymddiriedolwyr ymddiriedolaeth sy'n ymwneud â'r ysgol berthnasol ac, yn achos un o ysgolion yr Eglwys yng Nghymru neu'r Eglwys Gatholig Rufeinig, yr awdurdod esgobaethol priodol, neu'r corff crefyddol priodol yn achos pob ysgol arall o'r fath;
- (d) corff sydd â'r hawl i benodi llywodraethwyr sefydledig i gorff llywodraethu'r ffederasiwn;
- (e) ymddiriedolwyr ymddiriedolaeth unrhyw ysgol ffederal y ffederasiwn;
- (f) yr holl staff y telir iddynt am weithio yn yr ysgol berthnasol;
- (g) pob person y gŵyr ei fod yn rhiant disgybl cofrestredig yn yr ysgol berthnasol;
- (h) pob undeb llafur y gŵyr fod ganddo aelodau sy'n cael eu cyflogi i weithio mewn unrhyw un o'r ysgolion; ac
- (i) pa bersonau eraill bynnag a ystyrir yn briodol gan gorff llywodraethu'r ffederasiwn.

(5) Rhaid i'r hysbysiad o dan baragraff (4) gael ei roi o fewn y cyfnod o bum niwrnod gwaith clir sy'n dechrau ar y dyddiad y cafwyd y cais.

(6) Ystyrir bod corff llywodraethu ffederasiwn wedi cael cais o dan baragraff (1) os rhoddyd neu anfonwyd y cais at gadeirydd neu glerc corff llywodraethu'r ffederasiwn.

(7) Ymhen dim llai na phedwar diwrnod ar ddeg clir wedi i gorff llywodraethu ffederasiwn roi hysbysiad o'r cais yn unol â pharagraff (4), rhaid i'r corff llywodraethu ystyried y cais a'r holl ymatebion a gafwyd gan y personau yr anfonwyd hysbysiad o'r cais atynt, a rhaid iddo benderfynu—

- (a) yn ddarostyngedig i baragraff (10), a ddylai'r ysgol berthnasol adael y ffederasiwn, ac os felly, ar ba ddyddiad y dylai wneud hynny (“y dyddiad dadffedereiddio”) (“*the de-federation date*”);
- (b) a ddylid diddymu'r ffederasiwn ac, os felly, ar ba ddyddiad; neu
- (c) a ddylai'r ysgol berthnasol beidio â gadael y ffederasiwn.

(8) Nid yw penderfyniad o'r fath yn cael effaith onid yw'r mater wedi ei bennu fel eitem o fusnes ar yr agenda ar gyfer y cyfarfod, ac oni roddwyd hysbysiad o'r cyfarfod yn unol â rheoliad 57(4).

(9) Rhaid i gorff llywodraethu ffederasiwn roi hysbysiad ysgrifenedig o'i benderfyniad o dan baragraff (7) o fewn pum niwrnod gwaith clir i'r personau hynny y cyfeirir atynt ym mharagraff (4).

(10) Rhaid i'r dyddiad dadffedereiddio a bennir gan y corff llywodraethu beidio â bod yn gynharach na 125 o ddiwrnodau ar ôl y diwrnod y rhoddir hysbysiad o benderfyniad y corff llywodraethu o dan baragraff (9).

Y weithdrefn i ysgol adael ffederasiwn awdurdod lleol

80.—(1) Mae'r rheoliad hwn yn gymwys i gais a wneir i'r awdurdod lleol cynnal am i ysgol ffederal (“yr ysgol berthnasol”) adael y ffederasiwn awdurdod lleol.

(2) Ni chaniateir gwneud cais os yw'r ysgol berthnasol yn destun ymyriad gan awdurdod lleol neu Weinidogion Cymru ym Mhennod 1 o Ran 2 o Ddeddf 2013 oni bai bod yr awdurdod lleol neu Weinidogion Cymru (yn ôl y digwydd) yn cytuno y caniateir gwneud y cais.

(3) Rhaid gwneud y cais mewn ysgriflen a rhaid ei lofnodi gan—

- (a) dau neu ragor o lywodraethwyr;
- (b) un rhan o bump o rieni'r disgyblion cofrestredig yn yr ysgol berthnasol;
- (c) dwy ran o bump o'r staff y telir iddynt am weithio yn yr ysgol berthnasol;
- (d) yr awdurdod lleol;
- (e) ymddiriedolwyr yr ysgol berthnasol; neu
- (f) corff sydd â'r hawl i benodi llywodraethwyr sefydledig i gorff llywodraethu'r ffederasiwn.

(4) Rhaid i'r awdurdod lleol sy'n cynnal yr ysgol berthnasol hysbysu'r canlynol am y cais—

- (a) pob awdurdod lleol perthnasol;
- (b) pennaeth y ffederasiwn neu (os nad oes pennaeth i'r ffederasiwn) penaethiaid pob un o'r ysgolion ffederal;
- (c) pan fo'r ysgol berthnasol yn ysgol sefydledig neu wirfoddol sydd â sefydliad crefyddol, unrhyw ymddiriedolwyr ymddiriedolaeth sy'n ymwneud â'r ysgol berthnasol ac, yn achos un o ysgolion yr Eglwys yng Nghymru neu'r Eglwys Gatholig Rufeinig, yr awdurdod esgobaethol priodol, neu'r corff crefyddol priodol yn achos pob ysgol arall o'r fath;
- (d) corff sydd â'r hawl i benodi llywodraethwyr sefydledig i gorff llywodraethu'r ffederasiwn;
- (e) ymddiriedolwyr ymddiriedolaeth unrhyw ysgol ffederal y ffederasiwn;
- (f) yr holl staff y telir iddynt am weithio yn yr ysgol berthnasol;
- (g) pob person y gŵyr ei fod yn rhiant disgybl cofrestredig yn yr ysgol berthnasol;

- (h) pob undeb llafur y gŵyr fod ganddo aelodau sy'n cael eu cyflogi i weithio mewn unrhyw un o'r ysgolion; ac
 - (i) pa bersonau eraill bynnag a ystyrir yn briodol gan yr awdurdod lleol.
- (5) Rhaid i'r hysbysiad o dan baragraff (4) gael ei roi o fewn y cyfnod o bum niwrnod gwaith clir sy'n dechrau ar y dyddiad y cafwyd y cais.
- (6) Ystyrir bod yr awdurdod lleol wedi cael cais o dan baragraff (1) os rhoddwyd neu anfonwyd y cais at y prif swyddog addysg(1).
- (7) Ymhen dim llai na 14 o ddiwrnodau gwaith clir wedi i'r awdurdod lleol roi hysbysiad o'r cais yn unol â pharagraff (4), rhaid i'r awdurdod lleol ystyried y cais a'r holl ymatebion a gafwyd gan y personau yr anfonwyd hysbysiad o'r cais atynt, a rhaid iddo benderfynu—
- (a) yn ddarostyngedig i baragraff (9), a ddylai'r ysgol berthnasol adael y ffederasiwn, ac os felly, ar ba ddyddiad y dylai wneud hynny (“y dyddiad dadffedereiddio”) (“*the de-federation date*”);
 - (b) a ddylid diddymu'r ffederasiwn ac, os felly, ar ba ddyddiad; neu
 - (c) a ddylai'r ysgol berthnasol beidio â gadael y ffederasiwn.
- (8) Rhaid i'r awdurdod lleol roi hysbysiad ysgrifenedig o'i benderfyniad o dan baragraff (7) o fewn pum niwrnod gwaith clir i'r personau hynny y cyfeirir atynt ym mharagraff (4).
- (9) Rhaid i'r dyddiad dadffedereiddio a bennir gan y corff llywodraethu beidio â bod yn gynharach na 125 o ddiwrnodau ar ôl y diwrnod y rhoddwyd hysbysiad o benderfyniad y corff llywodraethu o dan baragraff (8).

Penderfyniad i ganiatáu i ysgol ffederal adael ffederasiwn

81.—(1) Wedi i hysbysiad gael ei roi bod corff llywodraethu ffederasiwn neu'r awdurdod lleol wedi penderfynu y dylai ysgol ffederal adael y ffederasiwn, bydd paragraffau (2) neu (3) yn gymwys.

(2) Pan fo un o'r unig ddwy ysgol ffederal yn gadael ffederasiwn, rhaid diddymu'r ffederasiwn yn unol â Rhan 13.

(3) Pan nad yw paragraff (2) yn gymwys,

(a) rhaid i'r awdurdod lleol—

- (i) sefydlu corff llywodraethu dros dro mewn cysylltiad â'r ysgol sy'n gadael y ffederasiwn yn unol â Rhannau 3 a 4 o'r Rheoliadau Ysgolion a Gynhelir Newydd; a
- (ii) dyroddi offeryn llywodraethu newydd i'r ysgol honno yn unol â Rhan 5 o'r Rheoliadau Llywodraethu Ysgolion a Gynhelir;

(b) rhaid i gorff llywodraethu'r ffederasiwn adolygu offeryn llywodraethu'r ffederasiwn yn unol â rheoliad 45.

(4) At ddibenion paragraff (3)(a)(ii)—

- (a) trinnir y cyfeiriad yn rheoliad 33 o'r Rheoliadau Llywodraethu Ysgolion a Gynhelir at “gyrff llywodraethu” fel pe bai'n gyfeiriad at “gyrff llywodraethu dros dro”; a
- (b) trinnir y cyfeiriadau yn rheoliad 34 o'r Rheoliadau Llywodraethu Ysgolion a Gynhelir at—
 - (i) “corff llywodraethu” fel pe baent yn gyfeiriadau at “corff llywodraethu dros dro”; a
 - (ii) “llywodraethwyr sefydledig” fel pe baent yn gyfeiriadau at “llywodraethwyr sefydledig dros dro”.

Argaeledd symiau sy'n cynrychioli cyfran o gyllideb

82. Yn ddarostyngedig i unrhyw ddarpariaeth a wneir gan, neu o dan, gynllun a wnaed o dan adran 48(1) o Ddeddf 1998, caiff corff llywodraethu dros dro ysgol sy'n gadael ffederasiwn wario, fel y gwêl yn dda at unrhyw ddibenion yr ysgol honno, unrhyw swm a roddwyd ar gael gan yr awdurdod lleol o dan adran 50(1) o'r Ddeddf honno(2) i gorff llywodraethu'r ffederasiwn mewn cysylltiad â'r ysgol sy'n gadael y ffederasiwn.

Ymgorffori corff llywodraethu ysgol sy'n gadael ffederasiwn

83. Ar y dyddiad dadffedereiddio, ymgorfforir corff llywodraethu dros dro yr ysgol a ddadffedereiddiwyd, yn gorff llywodraethu yr ysgol honno, o dan yr enw a roddir yn offeryn llywodraethu yr ysgol.

Trosglwyddo eiddo

84.—(1) Ar y dyddiad dadffedereiddio—

- (a) mae'r holl dir neu eiddo a ddelid yn union cyn y dyddiad dadffedereiddio gan gorff llywodraethu'r ffederasiwn at ddibenion yr ysgol a ddadffedereiddiwyd yn trosglwyddo i'r corff llywodraethu a ymgorfforwyd o dan reoliad 83 ac yn rhinwedd y Rheoliadau hyn yn cael eu breinio yn y corff llywodraethu hwnnw; a
- (b) mae'r holl hawliau a rhwymedigaethau a oedd yn bodoli yn union cyn y dyddiad dadffedereiddio ac a gaffaelwyd neu yr eir iddynt gan gorff llywodraethu'r ffederasiwn at ddibenion yr ysgol a ddadffedereiddiwyd, yn trosglwyddo i'r corff llywodraethu a ymgorfforwyd o dan reoliad 83.

(2) Mae adran 198 o Ddeddf Diwygio Addysg 1988(3) ac Atodlen 10 i'r Ddeddf honno (sy'n gwneud darpariaeth mewn perthynas â throsglwyddo eiddo, hawliau a rhwymedigaethau) yn gymwys mewn perthynas â throsglwyddiadau a gyflawnir gan y rheoliad hwn fel y maent yn gymwys i drosglwyddiadau y mae'r adran ac Atodlen hynny yn gymwys iddynt.

(2) Fel y'i haddaswyd gan reoliad 75 o'r Rheoliadau hyn.

(3) 1988 p.40.